

18.05.2020

Asia/6

§ 304

Lausunto tarkastuslautakunnalle vuoden 2019 arviointikertomuksesta

HEL 2019-004956 T 00 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kaupunginhallitus
- 2 Arviointikertomus 2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa tarkastuslautakunnalle vuoden 2019 arviointikertomuksen suosituksista seuraavan lausunnon:

Tarkastuslautakunnan vuonna 2017 antamien suositusten vaikuttavuuden arviointi

Arviointikertomuksen mukaan vuoden 2017 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on pääosin ryhdytty, mutta omistajaohjauksen kaksoisroolit ovat edelleen ongelmallisia.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- o omistajaohjauksen selkeyden kannalta olisi parempi, että konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallituksen tai sen konsernijaoston jäsenet, pormestaristo ja viranhaltijat eivät toimisi tytäryhteisöjen johdossa.

kaupunginkanslian tulee

- o valmistella konserniohjeen päivitys niin, että siinä otetaan huomioon aiempaa tiukempi esteellisyssäätely.

Kaupunginhallitus toteaa, että kuntalain (410/2015) 97 §:ssä säädetään valtuutetun, muun luottamushenkilön, tilintarkastajan sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä. Kuntalaissa viitataan osaltaan hallintolain (434/2006) 27–30 §:iin.

Yhteisön tai säätiön hallituksen tai muun lain tarkoittaman toimielimen jäsenenä tai toimitusjohtajana toimiva luottamushenkilö, viranhaltija ja työntekijä ei voi osallistua kuntakonserniin kuuluvaa yhteisöä ja säätiötä sekä kuntayhtymää ja liikelaitosta koskevien asioiden käsittelyyn kunnassa. Sääntely ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö luottamushenkilö tai johtava viranhaltija voisi toimia kuntayhtiön hallituksen jäsenenä.

Voimassa olevan konserniohjeen sekä kaupunginhallituksen konsernijaoston vahvistaman hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeen mukaisesti kaupungin tytäryhteisöjen osalta varmistetaan muun muassa hallituksen riippumattomuus. Riippumattomuuden arvioiminen pitää sisällään kulloinkin voimassa olevien esteellisyssäännösten huomioon ottamisen.

Kaupunki ottaa hallituksen jäseniä nimitessään huomioon sen, että kaupungin konsernijohto on pystyttävä suorittamaan tarkoituksenmukaisella tavalla sille kuuluvat seuranta- ja valvontatehtävät. Mikäli hallituksen jäsenyys aiheuttaa siinä määrin esteellisyystilanteita, että viran tai luottamustoimen hoitaminen kaupungilla vaikeutuu, harkitaan, onko henkilön tarkoituksenmukaista jatkaa kyseisessä asemassa yhtiössä. Kuntalain mukaista esteellisyyttä arvioidaan kuitenkin tapauskohtaisesti, eikä juridista tai periaatteellista estettä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden jäsenyydelle tytäryhteisöjen hallituksessa ole, kunhan esteellisyssäätelyä noudatetaan.

Kaupungin vahvan ja aktiivisen omistajaohjauksen kannalta on tärkeää, että tytäryhtiöiden hallituksissa on henkilöitä, joilla on hyvä käsitys siitä, mitä kaupunki omistajana haluaa ja millaisia yleisiä intressejä kaupungilla on. Konserni-intressin edistämiseen liittyvät perusteet puoltavat sitä, että konsernijohtoon kuuluvan henkilön osallistumista kaupungin tytäryhtiön hallitukseen ei ole pidettävä periaatteellisesti ja kategorisesti ongelmallisena.

Kaupunginhallitus toteaa, että hallituksen jäsenten nimittämisen yhteydessä on arvioitu myös riippumattomuuteen liittyviä näkökohtia ja päädytty harkinnan perusteella siihen, että nykyinen toimintamalli on konserniohjauksen ja kaupunkikonsernin kokonaisedun toteutumisen edis-

tämisen kannalta tarkoituksenmukainen. Konserniohjeen muuttamiselle ei ole tältä osin tarvetta, mutta jos jatkossa käy esteellisyyskysymysten tai muiden syiden vuoksi ilmeiseksi, että nykyisiin konserniohjauksen menettelytapoihin on tarpeen tehdä muutoksia, valmistellaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi tarvittavat konserniohjeen päivitykset.

Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunta on esittänyt oman arvionsa siitä, ovatko talousarviossa asetetut sitovat toiminnan tavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit toteutuneet. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toteutuneita mittareita oli kaksi vähemmän kuin tilinpäätösraportoinnissa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian tulee

- o jatkossa ottaa huomioon, että tavoitteen toteutuminen suunnitelman mukaisesti edellyttää, että kyseinen suunnitelma on ollut tiedossa valtuuston päättäessä talousarviosta.

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- o selkeyttää kaavoitetun asuntokerrosalan mittarin täydennysrakentamisen osuuden määritelmää.

Kaupunginhallitus toteaa, että mikäli asetettava tavoite koskee suunnitelman toteutumista, tulee kyseinen suunnitelma jatkossa esittää talousarvioesityksen liitteenä ja tavoitteen toteutumista arvioidaan valtuuston talousarviosta päättäessä voimassa olleen suunnitelman pohjalta.

Kaupunginhallitus toteaa, että toimialojen tulee kiinnittää huomiota siihen, että tavoitteiden ja niiden toteutumista kuvaavien mittareiden sanamuodot ovat yksiselitteisiä.

Talouden tunnuslukujen kehitys

Kaupungin talous on arviointikertomuksen mukaan pysynyt vahvana.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginhallituksen tulee

- o varautua menojen kasvuun ja verotulojen laskuun koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan vuoksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan vaikutuksia seurataan ja ennakoitaan tehostetusti, jotta menojen

kasvu ja verotulojen lasku voidaan ottaa mahdollisimman hyvin huomioon kaupungin taloudenpidossa.

Kaupunginkanslian, pormestarin ja apulaispormestareiden toimialoille antama ohjaus

Arvioinnissa selvitettiin, onko toimialojen ohjaus kehittynyt johtamisjärjestelmämuutosten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginkanslian ja toimialojen välisessä työnjaossa ja apulaispormestareiden roolissa havaittiin epäselvyyttä.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

apulaispormestareiden ja toimialajohtajien tulee

- o selventää toimialansa henkilöstölle apulaispormestarin ja toimialajohdon välinen työnjako.

kaupunginhallituksen tulee

- o arvioida kansliapäällikölle hallintosäännössä määriteltyjen tehtävien tarkoituksenmukaisuus.

kaupunginkanslian tulee

- o parantaa osastojensa välistä koordinaatiota.
- o osallistaa toimialat kaupunkiyhteisten linjausten valmisteluun riittävän aikaisessa vaiheessa.
- o parantaa kaupunginkanslian ja toimialojen välistä vuoropuhelua osallistumalla ja tutustumalla enemmän toimialojen toimintaan.

Kaupunginvaltuusto päätti 9.10.2019 § 297 hallintosäännön muutoksesta, jolla sääntöön lisättiin maininta apulaispormestarin tehtävästä ja vastuusta valvoa kaupunkistrategian ja talousarvion toteutumista toimialallaan, samoin kuin hänen tehtävästään huolehtia omalta osaltaan toimialan asioiden viestinnästä. Hallintosääntömuutoksen tarkoituksena oli selkeyttää apulaispormestarin tehtäväkuvaa ja roolia toimialan toiminnassa, pikemminkin kuin muuttaa hänen toimivaltaansa.

Tarkastuslautakunnan kehoitus on osoitettu suoraan apulaispormestareille ja toimialajohtajille. Kaupunginhallitus pitää apulaispormestarin ja toimialajohtajan välisen työnjaon ja roolien edelleen selkeyttämistä tärkeänä ja kehottaa osaltaan kyseessä olevia luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita avoimeen vuoropuheluun toistensa sekä toimialansa henkilöstön kanssa.

Kaupungin organisaatiomuutoksesta on tehty useita selvityksiä ja osa selvityksistä on vielä kesken. Kun selvitykset valmistuvat, edellytykset tarkastella kokonaisuutta ja mahdollisia muutostarpeita ovat tämänhetkistä paremmat. Muutenkin monet arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista liittyen kansliapäällikön rooliin, myös suhteessa pormestariin, ovat itse asiassa varsin henkilösidonnoisia, joten sääntötasolla tehtävät muutokset eivät välttämättä johtaisi sellaisiin parannuksiin, joita arvioinnin pohjana olleissa haastatteluissa on toivottu.

Kaupunginhallitus toteaa, että kansliapäällikölle määriteltyjen tehtävien tarkoituksenmukaisuuden arviointi on tarkoituksenmukaista ajoittaa aikaisintaan kuluvan valtuustokauden lopulle. Kaupunginhallitus tulee päätöksensä 23.4.2018 § 268 mukaisesti tuolloin muutenkin arvioimaan kansliapäällikölle asettamiensa tavoitteiden toteutumista.

Arviointikertomuksessa on tunnistettu, että valtuustokauden alussa käynnistetty kaupungin johtoryhmätyöskentely on parantanut ohjattavuutta kaupungissa. Johtoryhmä toimii erityisesti pormestarin johtamista edistävänä ja mahdollistavana keskustelufoorumina, jonka jäsenyys tarjoaa myös apulaispormestareille mahdollisuuden osallistua asioiden valmistelun suuntaamiseen. Kaupungin johtavista viranhaltijoista johtoryhmään kuuluvat kunkin toimialan toimialajohtaja ja kaupunginkansliasta kansliapäällikkö, elinkeinojohtaja, henkilöstöjohtaja, rahoitusjohtaja, strategiajohtaja ja viestintäjohtaja, samoin kuin digitalisaatiojohtaja sekä sihteerinä toimiva yhteysjohtaja. Jo johtoryhmän rakenteesta johtuen kaupunginkanslia ei kaupungin ylätasoon ohjauksen näkökulmasta voi toimia yhtä koordinoitusti kuin toimiala eikä sen ole tarkoitettukaan näin toimivan.

Edellä todetusta huolimatta kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkansliassa on vuoden 2019 aikana sekä kehitetty organisaatorakennetta että lisätty osastojen välistä vuorovaikutusta kaupunginkanslian palvelevuuden parantamiseksi. Organisaatiouudistuksen merkittävimpänä osoituksena oli strategiaosaston perustaminen vuoden 2020 alusta. Osastolle siirtyi toimintoja talous- ja suunnitteluosastolta ja elinkeino-osastolta samoin kuin kansliapäällikön vastuualueelta.

Kaupunginkanslian osastojen koordinaatiota on pyritty parantamaan myös painottamalla yhteisiä linjauksia edellyttävien asioiden käsittelyä kanslian johtoryhmässä samoin kuin huolehtimalla siitä, että kaupungin eri ohjaus- ja koordinaatiokokoonpanoissa kansliaa edustavien henkilöiden tiedossa on, miten asiaa on eri osastojen välillä valmisteltu. Ohjeiden ja suositusten laadinnassa noudatetaan yhteisvalmistelun periaatetta.

Toimintakulttuurin muutos on kaupunkistrategian keskeisiä tavoitteita. Kaupunginkanslialla on toimialoihin nähden palvelu-, ohjaus- ja koordinaatiotehtäviä. Koordinaatiotehtävällä tähdätään kaupunkitasoiseen tasapainoisen toiminnan kehittämisen mahdollistamiseen, jolloin yhden toimialan tai toiminnon ratkaisujen ei tule johtaa toisen kannalta kohtuuttomiin tilanteisiin. Ohjaaminen ja koordinaatio ovat tilanteita, joissa toimialojen kokemus niiden autonomiaan puuttumisesta on ymmärrettävä.

Kaupunginkanslian palvelutehtävään kuuluu myös onnistumisten ja suoritusten mahdollistamista kaikkialla kaupungissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että myös ketteryys ja hallittu rytminmuutos ovat myös osa toimintakulttuurin muutosta. Samoin yhdessä tekemisen merkitystä korostetaan. Niinpä kaupunginhallitus kehottaa kansliaa yhdessä toimialojen kanssa kehittämään kaupunkiyhteisten linjausten valmistelua niin, että toimintojen mahdollisen eritahtisuuden huomioimiseen, aikataulupaineiden minimointiin ja kaupunkiyhteisiin priorisointeihin kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan havaintoon ja pitää kaupunginkanslian ja toimialojen välisen vuoropuhelun parantamista tärkeänä.

Kaupunginkanslian yhteistyökumppaneille on lähetetty pyyntö vastata kaupunginkanslian asiakastyytyväisyyskyselyyn. Kyselyn tarkoituksena on selvittää, kuinka kanslia on onnistunut tähän saakka ja tavoitteena on kehittää yhteistyötä kaupungin strategian mukaisesti entistä toimivammaksi. Kysely toteutettiin ajalla 26.3-5.4.2020. Kyselyn tulosten perusteella tullaan käymään myös tarkentavia keskusteluja.

Tilankäytön tehostamisen vaikutukset

Arvioinnin pääkysymys oli, onko tilankäytön tehostamiseen tähtäävillä uudistuksilla ollut tavoiteltuja vaikutuksia asiakkaille annettavan palvelun laatuun ja henkilöstön työskentelyolosuhteisiin. Arviointikertomuksen mukaan tulokset vaihtelevat erilaisissa palveluissa. Uudistuksilla on ollut tavoiteltuja vaikutuksia, mutta tilojen toimivuudessa on ollut parannettavaa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- o päiväkotien peruskorjauksissa ja rakentamisessa varmistaa, että erityisesti pienistä lapsista koostuville lapsiryh-

mille on varattu riittävästi rajattavissa olevia rauhallisia tiloja.

kaupunginkanslian ja toimialojen tulee

- o toteuttaa mahdollinen monitoimitiloihin siirtyminen siten, että asiakkaat ja henkilöstö voivat alusta alkaen osallistua tilojen suunnitteluun.

Kaupunginhallitus pitää kannatettavana, että kaupunkiympäristön sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala varmistavat päiväkotien uudis- ja peruskorjaushankkeissa tilankäyttöä tehostaessaan, että pienistä lapsista koostuville lapsiryhmille varataan riittävästi rajattavissa olevia rauhallisia tiloja. Lisäksi kaupunginhallitus pitää kannatettavana, että monitoimitiloihin siirtymiset toteutetaan siten, että asiakkaat ja henkilöstö voivat osallistua tilojen suunnitteluun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Liikunta- ja kulttuuripalvelujen omistajaohjaus ja kokonaisuuden hallinta

Liikuntasektorin ja kulttuurisektorin omistajaohjaus on arvion mukaan järjestetty pääosin tarkoituksenmukaisesti ja kokonaisuuden hallintaa kehitetään. Toimiala toivoo itselleen vahvempaa roolia omistajaohjauksessa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginhallituksen tulee

- o ottaa kantaa siihen, onko toimialojen virkamiesjohdon roolia omistajaohjauksessa tarpeen vahvistaa.
- o ottaa kantaa siihen, mikä on ohjaus- ja koordinaatioryhmien rooli konserniohjauksessa.

kaupunginkanslian tulee

- o valmistella kaupunginhallitukselle päätös siitä, miten tytäryhteisöjen omistajaohjausvastuut jakautuvat pormestarin ja apulaispormestareiden kesken.
- o valmistella konsernijaostolle ja kaupunginhallituksen päättäväksi yhteisökohtainen omistajastrategia aina, kun uusi tytäryhteisö perustetaan.

Kaupunginhallitus toteaa, että konserni- ja omistajaohjauksen tehtävät ja vastuut on kuvattu hallintosäännössä ja kaupunginkanslian toimintasäännössä sekä kaupunginvaltuuston päättämässä konserniohjeessa. Omistajaohjauksen vastuut ovat niiden perusteella selkeät ja toimivalta konserniohjauksessa on konsernijohtoon ohella kaupunginkanslialla.

Kaupunginkanslia tekee konserniohjauksen asioissa, esimerkiksi talousarviotavoitteiden valmistelussa, yhteistyötä toimialojen virkamiesjohdon kanssa. Tarvetta hallintosäännön tai konserniohjeen muuttamiselle ei ole tältä osin tunnistettu.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkitasoinen suurtahtumien koordinaatioryhmä ei ole hallintosäännössä mainittu toimielin, eikä sille ole konserniohjeessa määritelty roolia konserniohjauksessa. Suurtahtumien koordinaatioryhmä muodostuu kaupungin johdon laaja-alaisesta edustuksesta, toimialojen johto mukaan lukien, ja sen tarkoituksena on osaltaan edistää sitä, että kaupunkistrategian linjaukset ja tavoitteet toteutuvat. Varsinaiset konserniohjauspäätökset tehdään kuitenkin hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisin menettelyin.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkikonserniin kuuluu noin 80 tytäryhteisöä, joiden tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden valmistelu on meneillään kaupunginkansliassa. Tarkoituksena on valmistella ensimmäisenä kokonaisuutena markkinaehtoisesti toimiviksi luettavien tytäryhteisöjen omistajastrategiat kaupunginhallituksen päättäväksi. Toiminnan markkinaehtoisuuden arvioinnissa käytettävät kriteerit on määritelty kaupunginvaltuuston 17.5.2017, § 241 hyväksymässä konserniohjeessa.

Valmistelussa olevien omistajastrategioiden yhteydessä on tarkoitus määritellä se, mihin hallintosäännössä tarkoitettuun toimialaan (pormestari/apulaispormestari) kukin tytäryhteisö kuuluu. Näin pyritään osaltaan selkiyttämään hallintosäännön mukaisia tytäryhteisöjen omistajaohjausvastuita pormestarin ja apulaispormestarien kesken.

Tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden uuden laadintamallin tulla hyväksytyksi kaupunginhallituksessa, tullaan mallia jatkossa hyödyntämään myös uusien kaupungin tytäryhteisöjen perustamisen yhteydessä.

Varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkistrategiassa varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet päiväkotihoidossa ja esiopetuksessa, mutta henkilöstövaje voi heikentää tavoitteiden toteutumista jatkossa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- o varmistaa, että ruotsinkielinen varhaiskasvatus toteutuu lapsen äidinkielellä varhaiskasvatuslain mukaisesti.

- o tehostaa toimenpiteitä varhaiskasvatuksen henkilöstöpuolaan vaikuttamiseksi erityisesti vaikuttamalla valtion opiskelupaikkojen riittävyden turvaamiseksi.
- o panostaa päivittäisestä toiminnasta viestimiseen päiväkoedeissa ja esiopetuksessa.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan lapsiperheiden palvelujen kanssa

- o edistää muunkielisten osallistumista varhaiskasvatukseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee ensisijaisesti varmistaa lain mukainen toiminta varhaiskasvatuksen toteuttamisessa ja tehdä tarvittaessa tämän turvaamiseksi tarvittavat päätökset muun toiminnan osalta.

Kaupunginhallitus toteaa, että lukuisilla käynnistetyillä varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden parantamista tavoittelevilla toimenpiteillä ei toistaiseksi ole ollut toivottuja vaikutuksia henkilöstöpuolan helpottamiseen. Käynnistettyjen toimenpiteiden tehostamisen lisäksi tarvitaan myös uusia, henkilöstömitoituksen turvaamiseen tähtäviä varhaiskasvatustason ratkaisuja, mikäli henkilöstön saatavuus heikentyy pysyvästi.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että päiväkotien ja esiopetuksen päivittäisestä toiminnasta viestimiseen tulisi löytää huoltajien tarpeet täyttäviä matalan käyttökynnyksen viestintävälineitä ja –kanavia, jotta viestintä ei vie aikaa varhaiskasvatuksen perustyöltä.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee jatkaa muunkielisten varhaiskasvatukseen osallistumisen edistämistä koskevaa yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan lapsiperheiden palvelujen kanssa.

Lapsiperheiden kotouttaminen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

Lähes kaikkia maahanmuuttajien kehittämissuunnitelman 2018–2021 toimenpiteitä on edistetty, mutta ei vielä kaikissa toimipisteissä. Osaa toimenpiteistä on edistetty vasta vähän.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- o edistää henkilöstön osaamista maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelman mukaisilla koulutuskokonaisuuksilla.

18.05.2020

Asia/6

- o lisätä kotivanhempien kielikoulutusta (Kotiva-kurssit) eli suomen kielen kursseja pienten lasten kotivanhemmille.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan varhaiskasvatuksessa tulee

- o toteuttaa laajemmin monikielisen ohjauksen mallia ulkomaalaistaustaisten lasten tueksi.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perusopetuksessa tulee

- o lisätä huoltaja-lapsi-läksykerhomallia, jossa vahvistetaan maahanmuuttajahuoltajien mahdollisuuksia tukea oppilasta koulutyössä omalla äidinkielellään kotona.
- o varmistaa, että opiskelijahuolto kutsuu koolle monihallintokuntaisen kehittäjäryhmän, joka kartoittaa ajankohtaista tietoa kotoutujien oppimista haittaavista erityisky-symyksistä, kuten kunniaväkivallasta ja traumakokemuksista.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lukioissa tulee

- o toteuttaa laajemmin monikielisen ohjauksen mallia ulkomaalaisten oppilaiden tueksi.
- o toteuttaa rekrytoinnissa positiivista erityiskohtelua, jossa kahdesta ansiokkuudeltaan tasaveroisesta hakijasta tehtävään valitaan aliedustettuun ryhmään kuuluva.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan Stadin ammatti- ja aikuisopistossa tulee

- o suunnitella ja kehittää palveluita yhdessä ulkomaalaisten oppijoiden ja huoltajien kanssa.
- o tarkentaa vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa toimipistekohtaiset osaamisen kehittämisen tavoitteet eri henkilöryhmille ja toimintakulttuurin muutokselle.

Kaupunginhallitus toteaa, että maahanmuuttajien osaamistason kohottamiseksi laaditun kehittämissuunnitelman toimenpiteet edistävät Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteita. Tavoitteena on taata kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvatukseen ja koulutukseen ja työelämään.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan suositukseen, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee edistää, lisätä ja laajentaa kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttamista.

Esteettömyyslinjausten toteutuminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaupungin esteettömyyslinjausten mukaiset tavoitteet ovat enimmäkseen toteutuneet, mutta kehitettävää on edelleen.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee

- o määritellä mitä, mille taholle ja kuinka usein esteettömyystyöryhmä on velvollinen raportoimaan esteettömyydestä.
- o varmistaa, että toimialoille nimetään esteettömyysasiantuntemuksesta vastaavia henkilöitä, jotka seuraavat toimialansa esteettömyyttä, vastaanottavat kuntalaisilta esteettömyyteen liittyvää palautetta, antavat neuvontaa ja tiedottavat esteettömyydestä kaupunkilaisille.
- o lisätä esteettömyyteen liittyvää koulutusta toimialojen asiantuntijoille yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa.

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- o luoda menettelyjä sen varmistamiseksi, että esteettömyys toteutuu sekä uudisrakennus- että peruskorjaushankkeissa. Esteettömyyden testaamisessa tulee hyödyntää kokemusasiantuntijoita.

Kaupunginhallitus toteaa, että esteettömyystyöryhmän raportointivaihteen määrittely ja esteettömyysasiantuntemuksesta vastaavien henkilöiden nimeäminen toimialoille on tarpeellista. Esteettömyystyöryhmän asemaa tulee vahvistaa yhteistyössä toimialojen kanssa ja esteettömyyteen liittyvää koulutustarjontaa tulee lisätä. Koulutus toteutetaan jo nykyisellään yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että tarveselvitysvaiheessa rakennusluvan liitteeksi laaditaan tarvittaessa esteettömyyselvytys. Hankesuunnitelmavaiheessa viitesuunnitelmat tarkistutetaan ja hyväksytetään esteettömyysasiamiehellä. Perusparannushankkeissa on mahdollista teettää esteettömyyskartoitus. Esteettömyyteen liittyvien oppaiden, ohjeistuksen ja linjausten laatimisen yhteydessä on hyödynnetty kokemusasiantuntijoiden näkemystä. Vastaavasti on toimittu myös tuotekehityksessä.

Digitaalisten asiointipalvelujen laatu

Digitaalisia asiointipalveluja on monipuolisesti tarjolla ja ne vastaavat pääosin laadukkaasti asiakkaiden tarpeisiin, mutta niiden asiakaslähtöisyydessä ja sujuvuudessa on vielä kehitettävää.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

toimialojen ja kaupunginkanslian tulee

- o edelleen tunnistaa palveluita, joita kaupunki voi tarjota ennen asiakkaan tekemää aloitetta silloin, kun kaupungilla on palvelutarve tiedossa.
- o kehittää palvelujen yhteentoimivuutta niiden tietojen osalta, jotka asiakas on antanut tai jotka kaupungilla on muuta kautta käytössään.
- o kehittää digitaalisia palveluita siten, että asiakas voisi hoitaa asiansa alusta loppuun saman palvelukanavan kautta.
- o säilyttää perinteiset palvelut digitaalisten palveluiden rinnalla palvelujen yhdenvertaisen saavutettavuuden varmistamiseksi.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että kaupungin sähköisten asiointipalvelujen laatua, löydettävyyttä ja saavutettavuutta on parannettava. Myös määrällisesti on olemassa potentiaalia aivan uudenlaisten digitaalisten palvelujen tarjoamiseen kaupunkilaisille ja yrityksille.

Digitalisaation alueella kaupungin strategiaa toteuttaa digitalisaatio-ohjelma vuosille 2019-2021. Digitalisaatio-ohjelman keskeinen painopistealue on digitaaliset kaupunkilaispalvelut. Tämän painopistealueen kärkihankkeissa kehitetään kaupunkilaisten tarpeita ennakoivia digitaalisia palveluja ja tarjotaan niitä oikea-aikaisesti kaupunkilaisille ennen kuin heidän tarvitsee etsiä niitä itse. Näissä palveluissa hyödynnetään kaupungin hallussa jo olevaa asiakastietoa. Kehitettävän Helsingin profiiliin avulla kaupunkilaiset voivat seurata tarpeisiinsa ja kiinnostuksenkohteisiinsa personoituja digitaalisia palveluja.

Kaupungin asiointikokonaisuuden uusimisella tavoitellaan siirtymistä lomakelähtöisestä asioinnista koko asiointiprosessin hoitamiseen digitaalisesti yhtenäisen palvelupolun kautta. Kysymys ei ole kuitenkaan pelkästään asiakaskäyttöliittymän uudistamisesta, vaan koko palveluprosessin uudelleen ajattelusta. Lisäksi kehitetään palveluita tarjoamalla saavutettavia kanavia asiakkaiden eri tarpeisiin, esim. 24/7 chatbot -tuki. Myös hel.fi -sivusto uudistetaan entistä saavutettavammaksi ja käyttäjäystävällisemmäksi.

Kaupunki panostaa asiakaslähtöisyyden ja yhtenäisen asiakaskokemuksen toteutumiseen uusissa digihankkeissa. Tämän varmistetaan hyödyntämällä kokonaisvaltaisemmin palvelumuotoilua, valmistelemalla digitaalisen asiakaskokemuksen pelikirjaa/ohjeistusta sekä kehittäjille suunnattua Helsinki Design System -työkalua yhtenäisen, saavutettavan asiakaskokemuksen varmistamiseen.

Kaupunki panostaa myös analytiikkaan ja jatkuvaan käyttäjätiedon ja palautteen keräämiseen ja aktiiviseen hyödyntämiseen palveluiden jatkuvan parantamisen välineenä. Konkreettisenä esimerkkinä tästä on viestinnän kokeilu, jolla voidaan kerätä asiakkaiden palautteita verkkopalveluista, ja palautepalveluasoinnissa. Jatkossa tavoitteena on kyetä seuraamaan uusien digipalveluiden laatua lähes reaaliajassa ja tehdä analytiikan perusteella tarvittavia parannustoimenpiteitä.

Terveydenhuollon sähköiset asiointipalvelut

Helsingissä on monipuolinen terveydenhuollon sähköisten palvelujen tarjonta. Sähköinen asiointi terveystaluuissa on pääosin sujuvaa ja laadukasta, mutta kaikki kuntalaiset eivät pysty käyttämään palveluita sähköisesti.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- o mahdollistaa perinteisten palvelukanavien käyttö jatkosakin eri asiakasryhmien yhdenvertaisuuden toteutumisen varmistamiseksi.
- o huomioida paremmin käyttäjien erilaiset vammat ja rajoitteet sähköisissä asiointipalveluissa.
- o kiinnittää enemmän huomiota sähköisten asiointipalvelujen löydettävyyteen kaupungin verkkosivuilta.
- o turvata sähköisten asiointipalvelujen saavutettavuus yhdenvertaisesti suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä taivoitella asiointipalvelujen selkokielisyyttä.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala kehittää ja lisää digitaalisia palveluja, mutta varmistaa samalla perinteisten palvelujen säilymisen digitaalisten rinnalla. Toimiala on huomionnut kehittämistyössä, että sähköinen palvelu ei voi olla ainoa vaihtoehto henkilölle, jonka vammat tai rajoitteet estävät sähköisen palvelun käyttämisen. Tämän vuoksi sähköisten palvelujen rinnalla tarjotaan muita palvelumuotoja. Kun osa asiakkaista siirtyy käyttämään itselleen sopivia digitaalisia palveluja, voidaan vapautuvia resursseja kohdentaa muiden asiakkaiden fyysiseen kohtaamiseen, jolloin kaikkien saama palvelu paranee.

Sähköisten palvelujen saatavuus ei ole tällä hetkellä kattava, mutta saatavuuskartoitus on tehty ja korjaavia toimenpiteitä on käynnissä. Löydettävyyteen sekä sähköisten asiointipalvelujen saatavuuteen suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja selkokielellä kiinnitetään huomiota kaupungin viestintäportaalissa, muussa asioinnissa ja uusien palvelujen käyttöönotossa ennen Apottia. Apotin käyttöönoton myötä keväällä

2021 asiakasportaali Maisa parantaa sähköisten palvelujen saatavuutta, palvelujen löydettävyyttä sekä saavutettavuutta eri kielillä. Kaupunkitasolla löydettävyyden parantamiseen panostetaan digitaalisten palvelujen uudistamisessa ja digikanava-linjauksissa.

Digitalisaation toteutuminen perusopetuksessa

Helsingin kaupungin opetuksen digitalisaatio-ohjelman 2016–2019 tavoitteet ovat toteutuneet perusopetuksessa joiltakin osin. Digitaaliset ympäristöt, järjestelmät ja laitteet on saatu käyttöön ohjelman mukaisesti, mutta opettajien osaaminen ei ole kehittynyt suunnitellusti.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- o varmistaa, että sillä on jatkossa käytettävissään riittävä seuranta-aineisto oppilaiden eri oppiaineiden oppimistulosten sekä tieto- ja viestintätekniikan osaamisen kehitymisestä.
- o jatkaa toimenpiteitä data-analytiikan käyttöön saamiseksi yksilöllisen opetuksen tueksi.
- o varmistaa, että opettajille on riittävä tarjonta pedagogista ja digitaalista osaamista vahvistavista koulutuksista ja mahdollisuus päästä niihin.
- o seurata digitaalisia ympäristöjä, järjestelmiä ja laitekantaa sekä kehittää ja uusii niitä tarpeen mukaan, sekä selvittää leasing-laitteiden käyttöönoton kustannushyödyt.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan opetuksen digitalisaatio-ohjelman 2016–2019 tavoitteiden toteutumisen seurantaan koskeviin suosituksiin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistua siitä, että seurantatietoa oppimistulosten kehityksestä on riittävästi ja opettajat saavuttavat tavoitteiden mukaisen digitaitotason, edistää oppilaan yksilöllisen oppimisen tukemisen vahvistamista sekä huolehtia tarvittavien järjestelmien ja laitteiden kehittämisestä ja uusimisesta toimialan käyttöön osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Vanhusten ympärivuorokautisen hoidon laadunvalvonta

Kaupungin järjestämän vanhusten pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja laitoshoidon laadunvalvontaa voidaan pitää tyydyttävänä omassa tuotannossa ja riittävänä ostopalveluissa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- o laatia yhdessä vanhusneuvoston kanssa vuosittain arviointi iäkkäiden sosiaalipalveluiden riittävydestä ja laadusta kaupungin päätöksenteon, taloussuunnittelun ja hyvinvointiraportoinnin tueksi.
- o varata nykyistä enemmän resursseja toimintayksiköiden omavalvonnan tukemiseen, seurantaan ja kehittämiseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että iäkkäiden palvelujen riittävyttä ja laatua seurataan Helsingin hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvän Stadin ikäohjelman mittareilla sekä sosiaali- ja terveystoimialan omilla mittareilla varsin kattavasti. Toimiala kehittää kattavan kokonaiskuvan antamista olemassa olevasta seurannasta vanhusneuvostolle. Omavalvonnan resurssointi on esillä toimialalla vuoden 2020 kevätkaudella.

Kaupunginvaltuuston 19.6.2019 hyväksymä Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 sisältää Stadin ikäohjelman, joka on kaupungin laakisääteinen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi. Vanhusneuvosto on osallistunut hyvinvointisuunnitelman ja Stadin ikäohjelman laadintaan ja osallistuu sen seurantaan. Ikäohjelmassa on kuusi tavoitetta ja 33 toimenpidettä. Yksi tavoitteista on parantaa ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen laatua ja huomioida entistä paremmin ikääntyneiden tarpeet palvelutuotannossa. Tavoitteen toteutumisen seurantamittareina toimivat esimerkiksi myönteinen asiakaskokemus terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä THL:n FinSote -tutkimuksen riittävästi vanhusten kotihoitoa tai muita vanhusten palvelujen saaneiden osuus.

Toimiala seuraa palvelujen riittävyttä eri palvelujen odotusajoilla sekä palvelujen laatua esimerkiksi omavalvonnalla, RAI-mittareiden tuloksilla, asiakastytyväisyyskyselyillä sekä valvontaviranomaisten seurannoilla. Ikääntyneiden neuvontapalvelun, Seniori-efon asiakkaiden yhteydenottojen määristä ja sisällöistä julkaistaan neljännesvuosittain raportti, josta saadaan myös tietoa palvelujen riittävydestä, laadusta ja palvelujen asiakastytyväisyydestä.

Kaupunginhallitus katsoo, että edellä kuvatut palvelun laadun ja määrän seurannat ovat kattavia ja riittäviä. Vanhusneuvosto saa hyvinvointisuunnitelman ja Stadin ikäohjelman laadinnan ja seurannan kautta riittävästi tietoa vanhuspalvelujen laadusta ja riittävydestä. Toimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluiden johtaja on vanhusneuvoston jäsen ja palvelukokonaisuuden asiantuntijat osallistuvat pyydettyä vanhusneuvoston kokouksiin. Vanhusneuvoston kanssa sovitaan vuosittainen käsittelyaika Stadin ikäohjelmaan liittyvien tavoitteiden seurantamittareiden sekä toimialan palveluissa käytössä olevien seurantojen osalta HYTE-vuosiraportin ilmestyttyä.

Sosiaali- ja terveystoimialalla ei ole pystytty paneutumaan suunnitelmallisesti omavalvonnan lisäresurssien vahvistamiseen koronaepidemian vuoksi. Toimiala käsittelee omavalvonnan organisoitumista keväällä 2020.

Suun terveydenhuollon saatavuus ja tuloksellisuus

Suun terveydenhuollon saatavuus ei kaikilta osin ole laissa säädetyn ja kaupungin omien linjausten mukaisella tasolla. Hoito on laadukasta, mutta hoitoon on vaikea päästä.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali- ja terveystoimialan suun terveydenhuollossa tulee

- o jatkaa kiireettömän ajanvarauksen yhteydensaannin ja aikojen saatavuuden ongelmien syiden selvittämistä ja tehdä selvitysten perusteella tarvittavat toimet ongelmien ratkaisemiseksi.
- o varmistaa, että potilaiden hoitoon pääsystä saadaan luotettavat ja tarkoituksenmukaiset tiedot.
- o jatkaa hammashoitoloiden laatuerojen syiden selvittämistä ja tehdä selvityksen perusteella toimenpiteitä erojen vähentämiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että suun terveydenhuollossa yksi tärkeimmistä tavoitteista on kiireettömään hoitoon pääsyn turvaaminen. Suun terveydenhuollon sitovana toiminnan tavoitteena on vuodelle 2020, että suun terveydenhuollon kaikkien asiakkaiden kiireetön hoito on käynnistynyt 90 vuorokauden kuluessa hoidon tarpeen arviosta. Vuoden 2020 kärkihankkeilla turvataan hoidon parempaa saatavuutta, kavennetaan väestön terveys- ja hyvinvointieroja, hillitään suun terveydenhuollon palvelujen kustannusten kasvua sekä järjestetään ja tuotetaan vaikuttavia suun terveydenhuollon palveluja. Suun terveydenhuollon asiakasmäärät ovat kasvaneet ja suurempi osa väestöstä on käyttänyt Helsingin suun terveydenhuollon palveluita kuin aiemmin. Sekä vuokratyövoimaa että vakansseja on lisätty hoitoon pääsyn turvaamiseksi. Suun terveydenhuollossa on käytössä useita tuotantotapoja hoidon saatavuuden turvaamiseksi: omat palvelut, ostopalvelut, palvelusetelit ja kiireettömän hoidon palveluhankinta.

Perimmäiset syyt yhteydensaantiongelmiin on tunnistettu ja toimiala jatkaa määrätietoisesti johtamistoimenpiteitä haasteiden ratkaisemiseksi. Sähköistä ajanvaraamista sekä kiireelliseen että kiireettömään hoitoon on lisätty.

Lifecare-potilastietojärjestelmässä on haasteita erityisesti raportoinnin osalta, jonka vuoksi sitä ei tällä hetkellä voida tehdä valvoville viranomaisille eikä muille tahoille. Järjestelmässä on ollut ohjelmavirheestä johtuva ongelma käyttöönosta alkaen. Hoidon tarpeen arvio on tehty kaikille potilaille, mutta hoitoketjuja jää sulkeutumatta tilanteissa, joissa hoidontarpeen arvio tehdään yli organisaatorajojen. Ongelman korjaamisesta on tehty tukipyyntö kesäkuussa 2019, mutta se on edelleen kesken. Järjestelmätoimittaja on toimittamassa erillisen analyysin, josta hoidon toteutuminen ilmenee, vaikka hoitoketju onkin jäänyt auki. Vuoden 2019 vialliset hoitoketjut voidaan sulkea kesäkuussa 2020. Apotin käyttöönoton myötä hoitoon pääsystä saadaan luotettavampaa tietoa.

Toimiala selvittää aktiivisesti hoitoloiden laadun vaihtelujen syitä. Vaihtelun taustalla voivat olla hammashoitoloiden erilaiset asiakassegmentit ja alueiden sosioekonomiset erot.

Yhteistyö ja moniammatillisuus perhekeskuksissa

Perhekeskusmalli on lisännyt eri ammattilaisten välistä yhteistyötä tavoitteiden mukaisesti, mutta suuressa osassa kaupunkia työ on vasta alussa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- o lisätä aikuisten psykiatria- ja päihdepalvelujen ja perhekeskusten välistä yhteistyötä.
- o vahvistaa maahanmuuttajien palveluita perhekeskuksissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että toimiala on kehittänyt aikuisten psykiatria- ja päihdepalvelujen ja perhekeskusten välistä yhteistyötä sekä aloittanut toimia maahanmuuttajien palveluiden vahvistamiseksi perhekeskuksissa. Kaupungin kuuden perhekeskuksen alueelle on perustettu vuoden 2019 lopussa moniammatilliset esihenkilöverkostot sekä ruotsinkielisten palvelujen kehittämisverkosto. Perhekeskusten sisäisten toimijoiden kesken konsultaatiot ja yhteistyö ovat kehittyneet sujuvimmiksi. Yhteistyö vaatii edelleen kehittämistä muiden yhteistyökumppaneiden, kuten aikuisten psykiatria- ja päihdepalvelujen kanssa.

Aikuisten psykiatria- ja päihdepalvelujen sekä perhekeskusten palvelujen välistä yhteistyötä on kehitetty panostamalla tarpeiden kartoittamiseen, välittömän tuen antamiseen sekä oikeiden palvelujen piiriin ohjaamiseen. Lisäksi on sovittu selkeitä yhteistyörakenteita ja päivitetty toimintaohje, jos lasten palveluissa havaitaan vanhemman päihde- tai mielenterveysongelma. Lisäksi on käynnistetty mm. päihteitä käyttävien

perheiden kuntoutuksen yhteinen kehittämisprojekti ja järjestetty yhteisiä koulutuksia henkilöstölle. Masentuneen äidin hoitopolku on laadittu yhteistyössä toimialan ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa.

Maahanmuuttajataustaiset perheet ovat väestöosuuteensa nähden ylliedustettuina erityispalveluissa ja varhaisen tuen lisääminen kyseiselle väestöryhmälle on tärkeää. Perhekeskuksissa vahvistetaan järjestötoimintaa huomioiden maahanmuuttajataustaisten asukkaiden tarpeet. Lähisuhdeväkivalta sekä päihteet ja riippuvuudet lapsiperheessä - palveluketjun kehittäminen sisältää myös maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden palvelut. Perhe- ja sosiaalipalveluissa on aloitettu myönteisen erityiskohtelun rahoituksen käyttö.

Suurten liikennehankkeiden toteuttaminen

Kaikkia arvioituja suuria liikennehankkeita ei ole täysin toteutettu siten, että niillä olisi edellytykset pysyä aikataulussa ja budjetissa. Kustannuslaskennan lähtötiedot ovat epätarkkoja eikä seurantaan ole työkaluja.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- o järjestää liikennehankkeiden kustannusten ja aikataulujen seuranta suunnittelun käynnistymisestä hankkeen valmistumiseen saakka.

kaupunkiympäristön toimialan ja liikenneliikelaitoksen tulee

- o varmistaa suurten liikennehankkeiden pysyminen aikataulussa ja budjetissa erityisesti parantamalla hankkeiden alkuvaiheen suunnitteluprosessia sekä investoimalla riittävästi jo suunnitteluvaiheessa.
- o selvittää, voidaanko suurten liikenneinvestointihankkeiden alkuvaiheen hankesuunnitelmien yhteydessä esittää päätöksentekoa varten arviota siitä, millä todennäköisyydellä hankkeen budjetti ja aikataulu tulevat toteutumaan.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kaupunkiympäristön toimialalla ja liikenneliikelaitoksessa pyritään aktiivisesti parantamaan hankkeiden kustannusten ja aikataulujen seuranta hankkeen kaikissa vaiheissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että suurten investointihankkeiden kustannusarvioiden kehittämistyötä on tehty myös pormestarin asettaman työryhmän toimesta vuonna 2019. Ryhmän tehtävänä oli merkittävien investointihankkeiden kustannusarvioiden laatimisen ja oikeellisuuden arviointi ja päätöksentekomenettelyjen kehittäminen kustannusarvioi-

18.05.2020

Asia/6

den osuvuuden parantamiseksi. Työryhmän loppuraportissa ehdotettu- ja kehittämistoimenpiteitä on tarkoitus sisällyttää vuonna 2020 uudistet- taviin tilahankkeiden käsittelyohjeisiin.

Kaupunginhallitus pitää kannatettavana, että kaupunkiympäristön toi- miala ja liikenneliikelaitos varmistavat suurten liikenneinvestointien py- symisen aikataulussa ja budjetissa erityisesti parantamalla hankkeiden alkuvaiheen suunnitteluprosessia. Kustannusten kasvun ja aikataulun pitävyyden todennäköisyyden arviointi tulisi sisällyttää suurten liiken- neinvestointihankkeiden hankesuunnitelmiin.

Katutyömaahaittojen hallinta

Kaupunki ei pysty valvomaan katutyömaita ja niiden haittojen hallintaa riittävästi. Katutyömaahaittojen arviointiin on kehitetty toimintamalleja, mutta työmaita on paljon valvontaresursseihin nähden eikä lainsäädän- tö mahdollista riittävää sanktiointia.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- o laatia toimialalle yhteinen katurakentamisen suunnittelu-, rakennuttamis- ja valvontaprosessin ohje.
- o hyödyntää keskeisten katualueiden rakentamisessa ny- kyistä enemmän omia tuottajia osaamisen säilyttämiseksi kaupungilla ja ottaa käyttöön katutyömaahaittojen vähen- tämiseen ja tehokkuuteen kannustavia palkitsemis- ja sanktiomekanismeja.
- o kehittää menettely ammattirakentajien omavalvonnan hyödyntämiselle.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kaupunkiympäristön toimiala pyrkii aktiivisesti eri keinoin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa vähentämään katutyömaahaittoja, esimerkiksi parantamalla katualuei- den suunnittelun, rakentamisen ja valvonnan yhdistävää ohjeistusta, ot- tamalla käyttöön haittojen vähentämiseen ja tehokkuuteen kannustavia mekanismeja sekä hyödyntämällä rakentajien omavalvontaa.

Esittelijän perustelut

Tarkastuslautakunta pyytää 26.5.2020 mennessä kaupunginhallituksen lausuntoa arviointikertomuksen 2019 suosituksista.

Tarkastuslautakunta hyväksyi 14.4.2020 vuoden 2019 arviointikerto- muksen.

18.05.2020

Kuntalain (410/2015) 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tulee laatia kaupunginvaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta arviointikertomus valtuustolle. Helsingin kaupungin hallintosäännön 21 luvun 2 §:n mukaan tarkastuslautakunta hankkii arviointikertomuksesta kaupunginhallitukselta ja tarvittaessa muilta kaupungin toimielimiltä lausunnot, jotka toimitetaan valtuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

Arviointikertomus 2019 on esityslistan liitteenä.

Esittelijä toteaa, että tarkastuslautakunnan antamassa arviointikertomuksessa esitetyistä suosituksista olisi annettava päätösehdotuksen mukainen lausunto.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kaupunginhallitus
- 2 Arviointikertomus 2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Tarkastuslautakunta

Päätöshistoria

Tarkastuslautakunta 14.04.2020 § 29

HEL 2019-004956 T 00 03 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä arviointikertomuksen vuodelta 2019 sekä hankkia siitä kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot 26.5.2020 mennessä toimitettaviksi kaupunginvaltuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

08.04.2020 Ehdotuksen mukaan

18.05.2020

Asia/6

07.05.2019 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Timo Terävä

Lisätiedot

Minna Tiili, arviointipäällikkö, puhelin: +310931036545
minna.tiili(a)hel.fi